

Stichting Human Rights in Finance (EU)

Jaarverslag 2023

29 April 2024

Stichting Human Rights
in Finance (EU)
Postbus 15673
1001 ND AMSTERDAM

<https://hrif.eu>
legal@hrif.eu
<https://twitter.com/HRIFEU>
<https://www.linkedin.com/company/hrifeu/>

KVK 91170974
NL94 TRIO 0320 7857 85
BIC: TRIOBEBB

Inhoudsopgave

1. Het begin.....	3
1.1 Oprichting van Human Rights in Finance (EU): aanloop vanaf 2019.....	3
1.2 Ons doel: mensenrechten borgen in het economisch transactieverkeer in brede zin	4
1.3 Wetenschap: stichtingen en NGO's hebben op nationaal niveau een belangrijke rol om internationale mensenrechten ook in Nederland te beschermen!	4
1.4 Erken dat in Nederland tekortkomingen bestaan in de naleving van mensenrechten,	5
1.5 gebruik internationale verdragen bij het in NL opkomen voor mensenrechten en.....	6
1.6 ..bedenk dat in de financiële sector bij witwasregelgeving de balans zoek is !.....	7
1.7 De inzet van HRIF.EU: inspireren via publiciteit, uitnodigen via de pen.....	8
1.8 ... en niet schromen op te komen voor mensenrechten via procedures.....	8
2. Visie en beleid HRIF.EU.....	9
2.1 Mensenrechten en geldverkeer: van oudsher niet Nederlands sterkste punt	9
2.2 ..en de actuele mensenrecht-schendingen lijken een blinde vlek te zijn	9
2.3 SyRi en cryptosector: de rechter is nodig om mensenrechten-inbreuken te corrigeren	10
2.4 Actoren in de financiële sector: FATF, EBA/AMLA, EDPB, EDPS, EU-rechters.....	11
2.5 HRIF.EU begint aan de voorkant met publiciteit, educatie, consultaties en prioritering	12
3. Projecten en evenementen	13
3.1 Opzet website HRIF.EU en Twitter (in 2021)	13
3.2 HRIF.EU tekent Privacy Manifest (juni 2022)	13
3.3 Voorstel witwasbestrijding 5.0 (medio 2022)	14
3.4 Reflectie paper sanctie-regelingen (2022)	15
3.5 Nationale Privacy Conferentie (2023)	15
3.6 Ondersteuning AVROTROS Radar – petitie oproep (2023).....	16
4. Politieke lobby.....	17
5. Rechtszaken - procedures	18
6. Organisatie en contacten	21
7. Financiën in 2023	22
8. Vooruitblik 2024.....	23

1. Het begin...

Dit is het eerste jaarverslag van de [Stichting Human Rights in Finance \(EU\)](#), die op 24 augustus 2023 is opgericht door Simon Lelieveldt en Jacob Boersma. Aan de oprichting ging een lange voorfase vooraf, waarin steeds duidelijker werd hoe nodig het is om met een Stichting de mensenrechten in het economisch transactieverkeer te beschermen. Alhoewel dit jaarverslag dus een half jaar aan formele activiteiten omvat, verhelderen we graag wat hieraan voorafging, wat we doen, waarom we het doen en hoe we dat doen.

1.1 Oprichting van Human Rights in Finance (EU): aanloop vanaf 2019

Iedereen kent (helaas) in zijn eigen omgeving het verschijnsel wel. Je bankrekening wordt geblokkeerd door de bank. Met een beetje pech ook de bankrekeningen waarop je gemachtigd bent. Vervolgens wordt de klant met heel korte tijdlijnen gevraagd allerlei informatie op te leveren. En doe je niet mee dan kan je rekening worden opgezegd worden. En alles onder de toon van: u moet bewijzen dat u geen witwasser of terrorist bent.

De grote irritatie die dit bij bankklanten veroorzaakt is terecht. In hun werkwijze schenden banken (maar ook soms: betaaldienstverleners of andere partijen die onder het financiële of witwastoezicht vallen) het grondrecht op privacy van de klanten en maken ze het door lange en ingewikkelde blokkadeprocedures het ten onrechte de klant mogelijk om over zijn eigen geld te beschikken. Daarbij moet de klant zijn onschuld bewijzen in plaats van de bank zijn verdenking op witwassen.

Juist omdat de klanten in hun portemonnee/pinpas worden geraakt durven ze niet individueel op te komen voor hun belangen. Want je riskeert zomaar dat je rekening weg is of een week niet kunt pinnen. Er is dus een groot machts-onevenwicht. De realiteit in de huidige digitale samenleving is daarbij dat onbelemmerd toegang tot je eigen digitale of contant geld, en zeker de toegang tot je eigen bankrekening en een randvoorwaarde is om je mensenrechten te kunnen uitoefenen.

Dit wordt ook verduidelijkt in het advies van advocaat Generaal Pitruzella uit 2020 aan het Hof van Justitie (Joined Cases [C-422/19 and C-423/19](#)) die stelt dat contant geld wellicht niet, maar een betaalrekening wél een noodzakelijke voorwaarde is om mensenrechten te kunnen uitoefenen:

134. The status of legal tender given to cash may be linked to the exercise of certain fundamental rights, although in my opinion this link is indirect. Indeed, while there is no doubt that cash may be used to exercise certain fundamental rights linked to the use of money, its use is not generally necessary for the enjoyment of those fundamental rights, which can be achieved through the use of forms of money or means of payment other than cash. (73)

1.2 Ons doel: mensenrechten borgen in het economisch transactieverkeer in brede zin

De stichting HRIF.EU heeft als doel om banken en overheden met pen, publiciteit en procedure te wijzen op de verwevenheid en het belang van de bescherming en eerbiediging van fundamentele mensenrechten in het geldverkeer c.q. het economisch transactieverkeer.

Dat begint dus bij het cruciale belang van beschikbaarheid, vrije toegang en eerbiediging van de mensenrechten bij het gebruik van (contant) geld. Als toegankelijk basisbetaalmiddel is contant geld het meest brede, toegankelijke en eenvoudige middel dat de mens ter beschikking staat. Inherent aan het gebruik ervan is sprake van vertrouwelijkheid, vrije beschikingsmogelijkheid, non-discriminatie en onbelemmerde overdracht van eigendom.

Als vervolgens in een samenleving de digitalisering leidt tot een zo massaal gebruik van bankrekeningen dat die nodig zijn om mee te doen aan het maatschappelijk verkeer, dan kan die samenleving niet anders doen dan juist dat recht op een betaalrekening (en het kunnen beschikken over contant geld door op te nemen van die rekening) wettelijk verankeren. Te zien is echter dat in onze huidige digitale wereld de waarborgen van vertrouwelijkheid, non-discriminatie en vrije beschikingsmacht (blokkades) te veel onder druk staan op grond van regelgeving uit het financieel-economisch toezicht. Dat maakt dat het zaak is om deze te beschermen.

1.3 Wetenschap: stichtingen en NGO's hebben op nationaal niveau een belangrijke rol om internationale mensenrechten ook in Nederland te beschermen!

Hoe die bescherming plaats zou kunnen vinden wordt in 2015 door wetenschapper Jasper Krommendijk onderzocht en verwoord in zijn publicatie: 'Between Pretence and Practice: The Dutch Response to Recommendations of International Human Rights Bodies'. Juist voor rechtbanken, parlement, media en non governmental organisations (waaronder lokale stichtingen zoals HRIF.EU er één is) is hier een duidelijke rol te spelen:

This chapter shows that there is frequently a gap between rhetoric and reality. On the one hand, there is the pretence that The Netherlands is a strong defender of international human rights monitoring mechanisms which takes recommendations and criticism seriously. On the other hand, this rhetoric is not always matched by the actual reality which is characterized by reluctance on the part of the Dutch government to accept international criticism and a hesitation to ratify new human rights treaties or protocols. The situation is, however, not so black or white as it may look at first sight. The initial gap between pretence and practice can be closed, especially when the government is pressured to change its policy or legislation by other domestic actors, such as courts, MPs, NGOs and the media.¹

¹ Krommendijk, J. (2016). Between Pretence and Practice: The Dutch Response to Recommendations of International Human Rights Bodies. In: Heijer,

1.4 Erken dat in Nederland tekortkomingen bestaan in de naleving van mensenrechten,

Een vergelijkbare analyse komt in juni 2022 beschikbaar bij de publicatie van het rapport: [Mensenrechten: kernbelang in een geopolitiek krachtenveld](#) door de Adviesraad Internationale Vraagstukken. Eén van hun adviezen luidde om te erkennen dat ook in Nederland tekortkomingen bestaan rond het borgen van de mensenrechten:

Houd bij de bevordering van mensenrechten in het buitenlands beleid ook rekening met de tekortkomingen in de naleving van mensenrechten in het Westen en in Nederland. Bagatelliseer de eigen mensenrechtelijke problemen – zoals de toeslagenaffaire – niet; pak deze krachtig aan en voorkom dubbele standaarden. Benadruk daarbij dat in Nederland (en veel andere landen) de aanwezigheid van een constitutionele, politieke en maatschappelijke infrastructuur bijdraagt aan het voorkomen, het blootleggen en het herstellen van problemen of schendingen.

Een lastig punt rond grondrechten is echter dat we hier in Nederland niet zo goed mee bekend zijn. Zo werd in een representatief onderzoek uit 2010 onder 400 Nederlanders gevraagd naar 'een verdrag of een ander document waarin fundamentele rechten en vrijheden staan'. Waar 20 % nog op de Grondwet kwam, 9 % de Universele Verklaring noemde en 5 % het Kinderrechtenverdrag, noemde nog geen 4% het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).²

De betere bekendheid van de burgers met de Grondwet en de mindere bekendheid van de burger met internationale verdragen bracht de Staatscommissie Grondwet er destijds toe om te adviseren de internationale verdrags-verplichtingen een plaats te geven in een nieuwe Grondwet. Op het punt van de eerbiediging van menselijke waardigheid noteerde de Commissie in het bijzonder (p 43) dat opname hiervan in de Grondwet zou bijdragen aan de versterking van de normativiteit en betekenis van de Grondwet voor de burger:

Respect voor de menselijke waardigheid ligt ten grondslag aan veel van de mensenrechtencatalogi van na de Tweede Wereldoorlog. Eigenlijk zijn alle mensenrechten, met inbegrip van de grondrechten die in de Grondwet zijn opgenomen, in meerdere of mindere mate te zien als een uitdrukking van het beginsel van eerbiediging van de menselijke waardigheid. Dit beginsel komt in verscheidene constituties voor alsmede in het EU-Handvest,⁷² het Handvest van de Verenigde Naties (VN-Handvest), het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten (IVBPR), het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR) en de Universele verklaring van de rechten van de mens (UVRM).⁷³

M., van der Wilt, H. (eds) Netherlands Yearbook of International Law 2015. Netherlands Yearbook of International Law, vol 46. T.M.C. Asser Press, The Hague. https://doi.org/10.1007/978-94-6265-114-2_15

² B. Oomen & M. Vrolijk, Inspiratie voor mensenrechteneducatie: democratisch burgerschap en mensenrechten in het (burgerschaps)onderwijs, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 2010.

1.5 gebruik internationale verdragen bij het in NL opkomen voor mensenrechten en..

Om te benadrukken hoe belangrijk het is om vanuit die internationale verdragen te de mensenrechten te beschermen, heeft de Stichting Human Rights in Finance nadrukkelijk voor een .EU domeinnaam gekozen. Vanuit de internationale en Europese regels kan onderzocht worden of de inbreuken op mensenrechten vormgegeven zijn met de passende waarborgen die hiertoe vereist zijn. Van belang is daarbij dat internationale verdragen en afspraken de Nederlandse overheid en Nederlandse zelfstandige bestuursorganen (die een onderdeel zijn van de overheid) direkt binden. Financiële toezichthouders dienen zich dus ook aan die verdragen te houden. En onder vergelijkbare resoluties in VN-verband, kunnen ook private ondernemingen zich gebonden achten aan internationale normen rond mensenrechten.

Hieronder wordt het analysekader van de stichting geschetst, dat eruit bestaat dat op lokaal niveau wordt onderzocht in welke nationale juridische kolommen (civiel recht, administratief recht en strafrecht) zich problemen of mensenrechten inbreuken voordoen. Vervolgens wordt onderzocht met welke regels op hogerliggend Europees c.q. internationaal niveau geborgd is dat er voldoende balans bestaat tussen de uiteenlopende mensenrechten die in het geding zijn (zie de figuur over het huis van regelgeving)

Het nut van het mensenrechtenkader is daarbij dat het niet in zichzelf één juridische norm centraal stelt, maar als een veiligheidsklep forceert tot een goede afweging van belangen.

1.6 ..bedenk dat in de financiële sector bij witwasregulering de balans zoek is !

De start van HRIF.EU voert mede terug tot een proefschrift door Carolin Kaiser. De dissertatie heet: [Privacy- en identiteitskwesaties in financiële transacties: De evenredigheid van de Europese anti-witwaswetgeving](#). De auteur concludeert hierin dat de Europese anti-witwas richtlijnen in feite in strijd zijn met fundamentele mensenrechten. Aangegeven wordt dat die vijfde anti-witwas-richtlijn door het Europees Hof van Justitie, op grond van uitspraken voor andere sectoren, wegens onevenredigheid zouden kunnen worden geannuleerd.

De dissertatie was voor oprichter [Simon Lelieveldt](#) een startsein voor een grotere professionele betrokkenheid op mensenrechten. Zo was hij in 2019 ghostwriter van de [brief van Privacy First en Verenigde Bitcoinbedrijven Nederland aan het Nederlandse Ministerie van Financiën](#). Hierin werd Minister Hoekstra gevraagd om geen regels goed te keuren die leiden tot de wijdverbreide export van persoonsgegevens. Het [antwoord van de Minister](#) luidde dat Nederland zich inzet om de internationale anti-witwas aanbevelingen op Europees niveau in regelgeving om te zetten en vervolgens op nationaal niveau te implementeren:

‘waarbij de Europese en nationale parlementaire processen en democratische waarborgen gelden.’

Ook nadien bij wetsbehandeling verwees de Minister van Financiën naar de in de Europese [anti-witwas Richtlijn in artikel 65 g](#) opgenomen verplichting om een evaluatie te doen rond mensenrechten;

1. Uiterlijk op 11 januari 2022 en vervolgens om de drie jaar stelt de Commissie een verslag op over de toepassing van deze richtlijn en legt zij dat voor aan het Europees Parlement en de Raad.

Dit verslag bevat met name:

....()

g) een evaluatie van de wijze waarop de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie erkende grondrechten en beginselen zijn geëerbiedigd.

Het eerste verslag, dat uiterlijk op 11 januari 2022 wordt gepubliceerd, gaat zo nodig vergezeld van passende wetgevingsvoorstellen ...()

Human Rights in Finance.EU moet echter concluderen dat de genoemde evaluatie nimmer heeft plaatsgevonden. Sterker nog: de nationale en Europese regelgevers hebben [zonder enige evaluatie](#) (hetgeen in strijd is met de Europese principes rond better regulation) een nog veel verdergaand pakket aan anti-witwas regulering aangenomen.

No evaluation of the existing AML Directive has taken place to date prior to the preparation of the present impact assessment (see annex 4).

HRIF.EU constateert dat het wetgevend proces in Europa ernstige gebreken vertoont en er een groot belang is –ook vooraf (!)– de mensenrechten te beschermen. Wij beschouwen ons hierbij als Human Rights Defender onder VN Resolutie: A/RES/53/144 dd. 8 maart 1999.

1.7 De inzet van HRIF.EU: inspireren via publiciteit, uitnodigen via de pen...

Voortvloeiend uit de analyse hierboven, is de primaire inzet van HRIF.EU om alle maatschappelijke actoren via media, publiciteit en educatie bewust te maken van de werking en doorwerking van internationale mensenrechten in het economisch transactieverkeer en de actoren zélf aan te zetten tot verbetering. Want één ding weten we zeker: verandering moet van binnenuit komen, vanuit een wens om het goede te doen. Als het lukt om mensen en organisaties te overtuigen met inspirerende voorbeelden, met uitleg en een beroep op de menselijke maat, dan is dat de beste weg voor het naar de toekomst zo goed mogelijk en zo breed mogelijk borgen van de mensenrechten.

Het met brieven, publieke oproepen, petities, position papers en concrete inhoudelijke suggesties bijdragen aan wetsconsultaties vormt dus voor ons het startpunt. Het is de uitnodiging en vraag die wij aan de organisaties in de samenleving doen om mensenrechten te beschermen in het economisch transactieverkeer. We gebruiken daarbij heel nadrukkelijk ook het Linked-In platform om de professionele compliance industrie te kunnen inspireren en voor te lichten over mensenrechten (bescherming) in het economisch transactieverkeer.

Daarnaast leggen we aan allerlei maatschappelijke organisaties en de media uit wat de vaktechnische regels uit het financieel-economisch toezicht zijn die maken dat mensenrechten in het gedrang komen. Ook geven we in voorkomende gevallen praktische adviezen (of doorverwijzingen naar advocaten) aan klanten of organisaties die in problemen zijn gekomen met hun bank of betaaldienstverlener.

1.8 ... en niet schromen op te komen voor mensenrechten via procedures

De realiteit van dit moment is echter dat niet zozeer idealen, maar juist ook geld en boetes sterk bepalen welke regels meer prioriteit krijgen in het economisch verkeer. Ook in de financiële sector is dat de ganbare prikkelstructuur. Pas ná boetes over kartelvorming in het betalingsverkeer werd er écht werk gemaakt van open concurrentie. En pas ná de schikkingen wegens te weinig aandacht voor witwasbestrijding namen de banken verdere (overmatige) acties. Dit trekt nu diepe sporen door de Nederlandse en Europese samenleving. Het vlak van mensenrechten, waaronder ook privacy, komt er intussen bekaaid vanaf. Hier zijn nog (te) weinig boetes gegeven en is er nog te weinig aandacht voor de rechtszaken waarin die mensenrechten door de rechter beschermd worden. Het is dan juist ook aan belangenorganisaties zoals HRIF.EU om hier actief te zijn.

Voor zover het past in de prioriteiten – die ook wij moeten stellen in onze activiteiten – schromen we dus niet om, naast pen en publiciteit, door middel van procedures bij de rechter te zorgen dat de mensenrechten beschermd blijven of dat inbreuken gestopt worden. We zullen daarbij opkomen voor rechten en ook schade eventueel juridisch claimen maar voorzien (nog) geen rol als expliciete massa-schade claim-stichting.

2. Visie en beleid HRIF.EU

2.1 Mensenrechten en geldverkeer: van oudsher niet Nederlands sterkste punt

Wie de Nederlandse financiële geschiedenis bestudeert kan niet om de ongemakkelijke conclusie heen dat sinds 1602, de oprichting van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, een substantieel deel van de Nederlandse welvaart het direct gevolg is van systematische uitbuiting en schending van mensenrechten. De erkenning van die systematische inbreuken, die zowel in Nederland zélf als door de handel met andere landen plaatsvonden, heeft erg lang op zich laten wachten.

Op zich is het daarbij verheugend dat geleidelijk aan in de samenleving de ruimte is ontstaan om excuses te maken en vormen van genoegdoening te realiseren over de historische mensenrechten schendingen uit het verleden. Het meest recent voorbeeld is daarbij de excuses rond de slavernij, zoals bijvoorbeeld gemaakt door President Knot van De Nederlandsche Bank. Maar ook eerder, sinds de jaren negentig van de vorige eeuw, verscheen bijvoorbeeld de kwestie van de Joodse oorlogstegoeden internationaal op de agenda. Vragen over geroofd goud en geroofd Joods bezit, over slapende bankrekeningen en over verzekeringspolissen leidden tot nadere arrangementen en restitutie.

2.2 ..en de actuele mensenrecht-schendingen lijken een blinde vlek te zijn

Wie met deze blik nu rondkijkt wat er in Nederland gebeurt, ziet dat zowel overheid als bedrijfsleven nog steeds niet altijd de mensenrechten eerbiedigen. Het is voor banken veruit goedkoper om de privacy te schenden dan om de wetgeving inzake anti-witwassen te schenden. Dus de aandacht voor privacy blijft daarmee dan beperkt. Dat overmatige bankblokkades neerkomen op een schending van het recht op eigendom dringt ook niet echt door tot de bestuurlijke top van banken. En ook bij discriminatie lijkt de primaire reactie te zijn: we herkennen niet dat daar sprake van zou (kunnen) zijn. Is dat een blinde vlek?

Die blinde vlek blijkt er ook te zijn bij de overheden die betrokken waren bij inbreuken op de mensenrechten waar het de afgelopen jaren ging om geld en de burgers. Zo was de grootste boete, 3,7 miljoen euro, die ooit is opgelegd door de Autoriteit Persoonsgegevens voor de [Belastingdienst](#). Dit was een boete voor het onrechtmatig verzamelen/opslaan van 'fraudedata'. Op de tweede plaats staat dan met [2,75 miljoen euro](#) weer de belastingdienst. Ditmaal wegens discriminatie op nationaliteit en etnisch profileren in het kindertoeslagschandaal. Dat leidde ook tot het aftreden van de Nederlandse regering.

We zien in Nederland bedrijven en overheden dus niet aarzelen om in de praktijk te handelen alsof het motto ‘move fast and break things’ wordt toegepast. Ze schenden –bewust of onbewust – vitale mensenrechten. Een herstel komt er pas als een formele autoriteit of rechter ingrijpt. Maar dat gebeurt pas als belangengroepen via de media de politiek bereiken of politiek zich zélf hiervoor actief inspant. Steeds vaker moet daarvoor ook de weg naar de rechter ingeslagen worden. Maar dan nog kan het herstel jaren duren, zoals te zien is bij het [kindertoeslagenschandaal](#) en de [gaswinning Groningen](#).

2.3 SyRI en cryptosector: de rechter is nodig om mensenrechten-inbreuken te corrigeren

Een waterscheiding in de Nederlandse bestuurspraktijk is in de afgelopen jaren gevormd door de uitspraak van de rechter in 2020 rond het Systeem Risico Indicatie (SyRI). De [rechtbank oordeelde](#) dat de SyRI-wetgeving onwettig is omdat deze niet voldoet aan principes van proportionaliteit rond het mensenrecht op privacy. Dus schrapte de rechter de Nederlandse wet omdat deze in strijd was met de eisen uit internationale verdragen.

In April 2021 deed de Rechtbank Rotterdam een vergelijkbare normerende uitspraak in een [geschil tussen een crypto-aanbieder en De Nederlandsche Bank \(DNB\)](#). De crypto-aanbieder gaf aan dat een door DNB gestelde eis geen rechtsgrond had en neerkwam op onrechtmatig voorgeschreven massa-surveillance. De aanbieder werd door DNB bij de toetreding tot de markt geforceerd om de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) te overtreden en vroeg om een voorlopige voorziening om hiervan verlost te worden. [In de uitspraak herbevestigde de rechter dat de AVG inderdaad tot een spoedeisend belang leidde](#) en gaf het DNB de opdracht om de eis opnieuw te heroverwegen. Zes weken nadien erkende DNB in de fout te zijn gegaan en trok zij de vereiste volledig en ongeclausuleerd in. De aanbieder [vernietigde vervolgens alle onrechtmatig verzamelde persoonsgegevens](#).

Bij deze rechtszaak, die door beide oprichters van HRIF.EU (Simon Lelieveldt en Jacob Boersma) vanuit hun professionele adviesrol begeleid werd, werd voor het eerst in Nederland toezichthouder DNB met zoveel woorden geconfronteerd met de spanning tussen de mensenrechten, het recht op privacy onder de AVG en de eigen ruime interpretaties van de anti-witwas regelgeving en Sanctiewet. Die spanning deed zich echter daarna nog op een aantal andere punten van het lopend anti-witwas toezicht voort. Een deel daarvan is vastgelegd in het [vaktijdschrift voor Compliance](#).

Opmerkelijk was in dit verband de proceshouding van DNB, bijgestaan door Pels Rijcken. Waar de hele crypto-industrie was geconfronteerd met de niet uit de wet voortvloeiende toelatings-eis, was de eerste stap van DNB [om te ontkennen dat de toezicht-eis gesteld was](#) en om het cryptobedrijf als niet-ontvankelijk in de procedure te willen zien.

De discussie tussen DNB en de crypto-sector kreeg nadien nog een vervolg bij een rechtszaak over de kosten van het toezicht van DNB op de sector. Door de extra werkzaamheden die DNB hierbij uitvoerde, welke geen Europese grond kenden, werd de toezichtrekening van DNB voor de crypto-sector erg hoog. In de bodemprocedure [constateerde de Rechtbank Rotterdam](#) dat DNB hierbij verder was gegaan dan Europese regels voorschreven. De rechter vernietigde zélf de te ver gaande onderdelen van de Nederlandse Wwft op grond van de hogere Europese regelgeving en zette letterlijk een streep door de rekening.

De verschillende rechtszaken tonen het belang van het, via het hogere Europees recht, opkomen voor de grondrechten van burgers en bedrijven. Waar Nederlandse regelgevers, toezichthouders of bedrijven verder willen gaan dan internationale wetten of standaarden voorschrijven, kunnen marktpartijen met die hogere mensenrechten in de hand, bij de rechter gehoor vinden ter bescherming van hun grondrecht op eigendom, vrij ondernemerschap en het recht om gevrijwaard te blijven van discriminatie en onwettige inmenging in het privé-leven. Dit pad van feitelijke jurisprudentie wint sterk aan belang.

2.4 Actoren in de financiële sector: FATF, EBA/AMLA, EDPB, EDPS, EU-rechters
HRIF.EU heeft als uitgangspunt dat in een zo vroeg mogelijk stadium bij regelgevers en beleidsmakers bewustwording nodig is over de mensenrechtenschendingen die ze met overmatige financieel – en witwas/terrorisme/sanctie-toezicht-eisen veroorzaken.

De oorzaak van dit probleem zit op [internationaal niveau](#) bij de [Financial Action Task Force on Fraud](#). Er zijn de nodige [wetenschappelijke studies](#) gedaan over de manier waarop, buiten democratische controle om, een internationale groep financiële beleidsmakers een web van intrusieve en massa-monitorende regelgeving over de wereld opdringen. Het formeel oogmerk is om witwassen tegen te gaan, terrorismefinanciering te voorkomen en sanctieregelingen te verordonneren. In de praktijk wordt echter een disproportioneel web van mensenrechtenschendingen voorgeschreven dat vanaf volledige massasurveillance doorgaat tot discriminatie op statelijk/nationaal niveau.

Het Britse RUSI besteedt veel aandacht aan de gebreken in de werkwijze van de FATF ([podcast](#)) en ook het proefschrift van wetenschapper Wesseling ([The European fight against Terrorism Financing](#)) schetst hoe een eigen politieke dynamiek leidt tot een veelheid van maatregelen die niet per sé effectief zijn, maar zich wel prima laten analyseren vanuit een perspectief van het theater van de compliance:

The shortcomings of the risk-based approach – lack of transparency and accountability – are important in the light of the finding that the Third Directive has a theatrical function in reassuring citizens and financial markets but is not well suited to combating terrorism financing.

Een tweede groep belangrijke actoren bevindt zich op Europees niveau. Het gaat dan om de European Banking Authority (EBA) en in de toekomst de European Anti Money Laundering Regulator (AMLA). Deze Europese organen schrijven uitgebreide richtlijnen voor waarin niet altijd de mensenrechten centraal staan. Opmerkelijk is bijvoorbeeld dat in richtlijnen van de EBA over privacy alleen iets gezegd wordt als ‘risico-verhogende factor’ en in het geheel niet iets over privacy als mensenrecht.

Aan de andere kant van het spectrum zijn de European Data Protection Board en de European Data Protection Supervisor Relevant. En uiteraard ook het Europese Hof van Justitie en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Dit zijn op Europees niveau instellingen die kunnen normeren en verhelderen hoe om te gaan met proportionaliteit van regelgeving en de afweging van mensenrechten.

Op nationaal niveau tenslotte bevinden zich de lokale Ministeries, toezichthouders, marktpartijen en het maatschappelijk middenveld. Dit is de plaats waar de problemen rond mensenrechten en geldverkeer zich in de praktijk afspelen en waar te vaak de Nederlandse regels verder gaan dan Europa voorschrijft. Het gevolg is dat burgers en bedrijven in Nederland onnodig in de knel komen en in hun mensenrechten worden geschonden.

2.5 HRIF.EU begint aan de voorkant met publiciteit, educatie, consultaties en prioritering

HRIF.EU zal op alle geografische niveaus actief zijn met het kenbaar maken van haar visie op de noodzaak in het economisch transactieverkeer de mensenrechten op gebalanceerde wijze te eerbiedigen. Daarbij richten we onze aandacht op publiciteit, kennisdeling en inbrengen van onze kennis bij consultaties en raadgevingen door regelgevers en toezichthouders.

In onze selectie van onderwerpen laten wij ons leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde inbreuk op de mensenrechten. Massale, ernstige schendingen worden door HRIF.EU onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens trachten we de betreffende schending op te heffen door te vragen om stopzetting bij de overtreder, door een publiekscampagne of door administratiefrechtelijke procedures (WOO-verzoeken, klachten, verzoeken tot inzage etc) waaronder ook rechtszaken.

Van belang bij de selectie van onderwerpen is ook de aard van de belangen die geraakt worden. We gaan ervan uit dat (grote) bedrijven een eigen keuze kunnen maken om mensenrechten te beschermen en daarvoor op te komen. Wat op dit moment mankeert in de markt is een organisatie die voor de grote massa burgers en bedrijven opkomt, die duidelijk ervaren in hun rechten geschonden te worden, maar aan wie de expertise/gelden ontbreekt om hiervoor op te komen. Het is juist ook deze groep die uit angst voor repercussies zich niet kenbaar en zichtbaar durft te vertegenwoordigen in de markt en/of media. HRIF.EU maakt het hen mogelijk hun stem te laten horen en verdedigt juist ook hun mensenrechten.

3. Projecten en evenementen

3.1 Opzet website HRIF.EU en Twitter in 2021

Na de zomer van 2021 speelden zich in de sfeer van het toezicht op financiële instellingen een aantal incidenten af welke één van de oprichters van HRIF.EU bracht tot het opzetten van [de website/beweging Human Rights in Finance.EU](https://www.hrif.eu/).

In onze eerste webposting wordt verduidelijkt dat de opdracht voor de regelgever is om consistente regelgeving te maken en dat niet nader onderzochte/opgeloste conflicts of law per definitie tot mensenrecht inbreuken leiden. Dit moet voorkomen worden, want anders worden compliance professionals in de private sector ten onrechte geforceerd tot Salomons oordelen, terwijl het eigenlijk de regelgever is die in de voorbereiding van de wetgeving verstek heeft laten gaan:

We see that over the last 20 years the assumed constitutionality and consistency test for regulations and national laws has turned out to be a paper based theoretic principle. The consequence is that affected citizens, companies and lawyers/compliance experts are facing an a priori inconsistent legal framework and infringements of human rights by default. They will then have to make a Salomon's choice which law not to obey and can only hope to correct the issues with law suits after the fact.

Later in 2021 kwam deze spanning rond mensenrechten en financieel toezicht ook naar voren in de [vijfjarige evaluatie van toezichthouder DNB](#) door onderzoeksbureau KWINK. Het bureau merkte expliciet op dat de ambities van DNB rond datagedreven toezicht zich niet altijd goed verhouden met de AVG:

Een ander punt van kritiek betreft de afstemming met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). In verschillende gesprekken met brancheorganisaties is genoemd dat DNB data opvraagt die instellingen van de AP niet zouden mogen verstrekken of waarvan onduidelijk is of ze die mogen verstrekken op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Tegenover de ambities op het vlak van datagedreven toezicht van DNB staat het uitgangspunt van dataminimalisatie waarop de AP toeziet. De uitkomst van deze afweging is op veel punten nog ongewis.

Met de opzet van de website en het eerste Twitter account begon in 2021 feitelijk het digitale bestaan van Human Rights in Finance.EU.

3.2 HRIF.EU tekent Privacy Manifest (juni 2022)

In juni 2022 lanceerde Privacy First samen met een groep winnaars en genomineerden van de Nederlandse Privacy Awards de nieuwe Privacy Coalitie. Voornaamste doel van de Privacy Coalitie is het creëren van meer maatschappelijk bewustzijn over digitale privacy en de ontwikkeling van privacy-vriendelijke alternatieven. Daartoe heeft de Privacy Coalitie allereerst een manifest opgesteld en met succes aangeboden aan de commissie Digitale Zaken van de Tweede Kamer.

Op 24 juni 2022 [ondertekende ook Human Rights in Finance.EU het manifest](#). We noteren op onze website daarover het volgende:

Human Rights in Finance.EU is toegelaten om als ondertekenaar tot dit Privacymanifest mede te ondertekenen, gezien het werk dat onze oprichter Simon Lelieveldt heeft verricht, zowel zichtbaar als in zijn professionele rol, om juridische maatregelen te gebruiken om een beter respect af te dwingen van autoriteiten en wetshandhavers voor mensenrechten.

3.3 Voorstel witwasbestrijding 5.0 (medio 2022)

In juni 2022 wordt op het nationale anti-witwascongres van het Nederlands Compliance Instituut door één van de oprichters een key note [presentatie gehouden over witwasbestrijding nieuwe stijl](#). In de presentatie wordt het analysekader van HRIF.EU (zie pagina 7) toegelicht en uitgelegd hoe hogere regelgeving en uitspraken van het Europese Hof van Justitie direct relevant zijn voor de Nederlandse compliance wereld. De volgende vier aanbevelingen worden gedaan:

1. Het concept poortwachter moet herkend worden als een beleidsmatig frame dat juridisch minder goed werkbaar is. Het is handig gekozen voor de politieke discussie, maar het moet herkend worden als een frame waarin grondrechtenschendingen en onbevoegde opsporing door medeburgers, en waarin kliklijnen, als normaal worden gevonden. Het is [tijd om over nut/noodzaak van dat frame in gesprek te gaan](#).
2. Het is belangrijk om de Algemene Rekenkamer en de Autoriteit Persoonsgegevens vaste partner te maken in de beleidsdiscussies rond anti-witwas beleid aangezien zij nu een vaste plek aan de overlegtafel missen en hun inbreng node gemist wordt
3. Er zou per direkt gestopt moeten worden met het overbodige rapporteren van ongebruikelijke transacties op grond van objectieve criteria/bedragsgrenzen nu de EU richtlijn slechts vergt dat verdachte transacties worden gemeld en louter een bedrag nimmer een grond voor een melding hoort te zijn
4. Er zou in Nederland per direkt in de praktijk overgegaan moeten en kunnen worden tot louter subjectieve melding van verdachte transacties, in aansluiting op de bestaande Europese norm, die ook de toekomstige Europese norm zal zijn.

Het voorstel blijkt aan te slaan bij de beleidsmakers van De Nederlandsche Bank. In september 2022 publiceert DNB een notitie: [van Herstel naar Balans](#), waarin op pagina 6 met zoveel woorden de suggestie wordt omarmd, omwille van efficiency en harmonisatie naar Europees niveau:

De effectiviteit van de keten van het melden en onderzoeken van ongebruikelijke transacties kan worden verhoogd. De wetgever zou er voor kunnen kiezen instellingen te vragen niet al te melden wanneer transacties ‘ongebruikelijk’ zijn, maar de focus bij het melden te leggen op ‘verdachte’ transacties, waarbij de instelling vermoedt dat de handelwijze van de klant verband houdt met witwassen of het financieren van terrorisme. Dit kan de kwaliteit van de meldingen verhogen en het aantal meldingen doen afnemen. De FIU kan zich dan concentreren op een goede doorlevering aan opsporingsinstanties. Daarmee zou Nederland ook minder afwijken van de internationale usance om verdachte transacties te melden.

3.4 Reflectie paper sanctie-regelingen (2022)

Nadat de oorlog in Oekraïne begint komt er veel meer aandacht voor het vraagstuk van sanctie-regelgeving. Dit is regelgeving waarin op grond van politieke overwegingen het economisch transactieverkeer aan personen of bedrijven wordt stilgelegd. Dergelijke regelgeving wordt politiek snel omarmd, maar is wat betreft mensenrechten niet omstreden. HRIF.EU besteedt op haar website aandacht aan een belangrijke waarschuwing en adviesnotitie van een VN-mensenrechtenexpert: [Guidance Note on Overcompliance with Unilateral Sanctions and its Harmful Effects on Human Rights | OHCHR](#).

Van belang is heel nadrukkelijk dat zelfs VN-resoluties tot bevroren van tegoeden er nog niet automatisch toe leiden dat onder Europees recht sprake is van een rechtsgeldige basis onder het blokkeren van bankrekening of iemands tegoeden. In het bijzonder is wat dat betreft het Arrest van het Hof van Justitie uit 2008 rond de zaken [C-402/05 P en C-415/05 P](#) van belang. Daarin benadrukt het Hof van Justitie dat ook internationale afspraken niets afdoen aan de noodzaak en bevoegdheid van het Europese Hof van Justitie om de rechtmatigheid van genoemde afspraken te toetsen.

De genoemde uitspraken zijn zeer belangrijk voor HRIF.EU omdat ze zo'n gewicht toekennen aan de inwendige Europese validatie van gedegenheid/proportionaliteit en onderbouwing van eventuele inbreuken op mensenrechten. Te zien is dat op dit punt herhaaldelijk uitspraken zijn gedaan in de afgelopen jaren waarin te slordige voorbereidingswerkzaamheden van de Europese Commissie (het té makkelijk plaatsen op een sanctielijst van een zoon van een vermeende oligarch bijvoorbeeld) ertoe leiden dat de sanctie-regels door het Hof buiten werking worden gesteld.

HRIF.EU is van mening dat de basisredenering in de genoemde zaken juist ook zeer relevant is bij het ongeldig verklaren van de op de internationale FATF-afspraken gebaseerde overmatige witwas-afspraken welke in feite in Europa 'blindelings' worden gekopieerd in regelgeving. Daarnaast is het zaak, zoals toegelicht in [dit artikel op LinkedIn uit het voorjaar 2022](#), om de ogen op de bal te houden en niet té makkelijk mee te gaan in een politiek gebaseerde 'etikettering' van medemensen die hen het recht op eigendom onterecht kan ontzeggen.

3.5 Nationale Privacy Conferentie (2023)

Op 25 januari 2023 organiseerden ECP en Privacy First voor de zesde keer gezamenlijk de jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie. Hierbij is het doel om samen met het bedrijfsleven, de overheid en wetenschap te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij. In de Glazen Zaal in Den Haag waren bijna 200 professionals aanwezig (met honderden in de live-stream). Sprekers waren Marjolijn Bonthuis (adjunct-directeur ECP), Ellen Timmer (onafhankelijk onderzoeksjurist en publicist), Katja Mur (bestuurslid Autoriteit Persoonsgegevens), Bert Slagter (ondernemer en schrijver), Simon Lelieveldt (bedrijfskundig ingenieur en compliance professional), Paul Korremans (voorzitter Privacy First) en Magdalena Magala (jury-voorzitter Nederlandse Privacy Awards). Dagvoorzitter was Tom Jessen (RTL, BNR).

Tijdens het congres gaf HRIF.EU oprichter Simon Lelieveldt een toelichting op compliance dilemma's op het snijvlak van witwasregelgeving en privacy. In de speech roept hij bankiers nadrukkelijk op om, gezien de relevante Europese regelgeving én de morele verplichting rond de bankierseed, de bestaande witwasbeleidskeuze's rond bijvoorbeeld verdachte en ongebruikelijke transacties te heroverwegen. Ook wijst hij op de relevantie van de SyRI uitspraak voor de (on-)rechtmatigheid van het initiatief Transactie Monitoring Nederland.

De speech is terug te luisteren op de [site van Privacy First](#) en de [slides zijn hier te bekijken](#).

Presentatie door Simon Lelieveldt tijdens Nationale Privacy Conferentie, 25 januari 2023

3.6 Ondersteuning AVROTROS Radar – petitie 2023

Begin 2023 benaderde de redactie van AVROTROS Radar HRIF.EU om commentaar te geven op de situatie rond het Nederlands witwasbeleid en de meldingen verdachte en ongebruikelijke transacties. In totaal werd in 2023 twee keer meegewerkt aan speciale items van Radar. De ene keer was in februari 2023 en de tweede keer in november 2023. Bij deze laatste uitzending was de Stichting inmiddels formeel opgericht. Simon Lelieveldt deed in zijn rol als voorzitter van HRIF.EU een oproep aan kijkers om een petitie te tekenen rond het recht op een bankrekening en tegen diepgaande witwasmonitoring te tekenen. Al binnen 2 weken stond de teller van die petitie op ruim 12.000 personen, mede dankzij de samenwerking met organisaties als: Privacy First, Stichting Donateursbelangen, Vereniging Partin, Stichting Grenzeloos onder één dak, de Vereniging Belangenbehartiging Nederlands Gepensioneerden in het Buitenland, de Stichting Nederlanders buiten Nederland, de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk, de Verenigde Bitcoinbedrijven Nederland, de Nederlandse Accidental American Group en Bits of Freedom.

4. Politieke lobby

4.1 Menselijke maat in het betalingsverkeer

In het najaar van 2023 heeft HRIF.EU contact gezocht met de verschillende stakeholders in Nederland, te weten: De Nederlandsche Bank, het Ministerie van Financiën en de Nederlandse Vereniging van Banken. Doel hiervan was om de onderstaande koerswijziging te kunnen realiseren, die ons als meer gewenst en mensenrechten vriendelijk voorkomt:

- het per direkt in Nederland overgaan op melding van uitsluitend subjectieve verdachte transacties,
- het per direkt beëindigen van de bancaire samenwerking rond transactiemonitoring Nederland,
- het erkennen dat de rechter feitelijk een juridische realiteit neerlegt waarin het recht op een zakelijke betaalrekening een niet te betwisten gegeven is en het tot stand doen komen van een wet van die strekking,
- het erkennen door banken (en of Autoriteit Consument en Markt) dat onheuse clausules uit de Algemene Bankvoorwaarden welke in strijd met grondrechten en BW zijn, geschrapt kunnen en moeten worden.

4.2 Bancair sleepnet (Transactie Monitoring Nederland)

In oktober 2022 diende het kabinet het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen in. Dit wetsvoorstel creëert een gezamenlijke database waarmee alle financiële transacties van alle Nederlanders geanalyseerd zullen gaan worden om financiële criminaliteit op te sporen. Deze database wordt beheerd door de nieuwe organisatie Transactie Monitoring Nederland BV (TMNL).

HRiF.EU is net als de Raad van State, Autoriteit Persoonsgegevens en Privacy First mordicus tegen een sleepnet van de gezamenlijke banken over de complete financiële transactiegegevens van alle Nederlandse burgers, bedrijven en organisaties. Het Nederlands beleidsstandpunt om dit te willen en toch te blijven doen is volstrekt niet te rijmen met de realiteit van de Europese regelgeving en de bekende standpunten van de European Data Protection Board.

Waar het gaat om 4 miljard transacties die inmiddels jaarlijks sinds 2020 door TMNL onbevoegd worden verwerkt (in feite alle Nederlandse rekeninghouders omvattend die met hun hele betaalgedrag in beeld zijn en geprofileerd worden) is het één van de speerpunten voor HRIF.EU om deze massieve mensenrechtenschending via de publiciteit, media én procedures te doen stoppen.

5. Rechtszaken - procedures

Als maatschappelijke organisatie gaat het Human Rights in Finance.EU erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie, politieke lobby en campagnes onvoldoende effectief blijken, voeren we principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige inbreuken op mensenrechten leiden. Telkens maken we daarbij weer de afweging hoe ver we, gezien de aard van het probleem willen gaan en wat de meest passende route is.

5.1 Annuleringsprocedure Travel Rule (2023/1113)

Wij dienden kort na de oprichting in Augustus per 4 september 2023 een verzoek om legal aid in, opdat HRIF.EU een annuleringsprocedure kan starten tegen de overmatige massa surveillance die wordt voorgeschreven door EU regulation 2023/1113. Wij hebben tegen de genoemde regulation fundamentele bezwaren nu deze massale monitoring van transacties en doorgifte van persoonsgegevens voorschrijft. Schaal, aard en impact van de regeling zijn massief, hetgeen HRIF.EU deed besluiten hier in procedure werk van te maken.

Het verzoek van HRIF.EU is doorgeleid ter commentaar aan de Europese Commissie en het Europese Parlement en die reageerden met de stellingname dat de Stichting niet ontvankelijk zou zijn onder de daarvoor binnen EU geldende regels. Genoemde regels zijn inderdaad streng (kans van 1 op 30 om erkend te worden) maar HRIF.EU hoopt toch gehoor te vinden bij het Gerecht van Eerste aanleg in Luxemburg.

Doordat sprake is van een papieren procedure en de Nederlandse postbezorging behoorlijk beneden peil, is echter de communicatie met Luxemburg nog niet op orde. Per eind april 2024 is het nog steeds wachten op een herzending van een brief uit 2023 met uitsluitel over het verdere vervolg. Zodra bericht is ontvangen over het vervolg zal HRIF.EU in overleg met een inmiddels gevonden mensenrechten-advocaten kantoor de verdere procedure ter hand nemen.

5.2 Kostendoorberekening financieel toezicht

In een bodemprocedure tussen cryptobedrijven en DNB [constateerde de Rechtbank Rotterdam](#) dat DNB hierbij verder was gegaan dan Europese regels voorschreven. De rechter vernietigde zélf de te ver gaande onderdelen van de Nederlandse Wwft op grond van de hogere Europese regelgeving en zette letterlijk een streep door de rekening. Nadien bleek evenwel dat DNB geen uitvoering wenste te geven aan de verplichte terugbetaling van toezichtkosten aan de crypto-bedrijven.

Van belang bij deze discussie is dat de Wet bekostiging Financieel Toezicht een zeer onbillijk karakter kent en dat de opeenvolgende uitspraken van het College van Beroep van Bedrijfsleven sterke gelijkenissen vertoont met de onbillijke visie van de Raad van State rond de alles-of-niets-terugvorderingsplicht bij het kindertoeslagen schandaal.

Een belangrijk punt is verder dat de feitelijke volledige bekostiging van het financieel toezicht door onder toezicht gestelde bedrijven tot gevolg heeft dat er geen eerlijk proces meer mogelijk is tussen bedrijven en DNB. DNB kan namelijk voor elk wisselstuk besluiten met kostbare externe advocaten naar de rechter te gaan terwijl bedrijven zowel financieel als qua risicomijding een heel andere afweging hebben te maken.

Voor Human Rights in Finance.EU was de discussie over deze thematiek aanleiding om een position paper te schrijven over deze materie. Op grond van een historische analyse van de wetgeving en uitspraken concludeerden wij dat:

- 1- ter borging van het grondrecht op een eerlijk proces alle kosten van handhaving, opsporing en juridische kosten toezichthouders volledig ten laste van de staat komen en ook buiten toezichtbegrotingen worden gehouden,
- 2- ter beperking van de disproportionele inbreuk op privaat eigendom de overheidsbijdrage in het financieel toezicht teruggebracht wordt op niveaus met als norm: tenminste 50% voor de overheid en maximaal 50% voor de bedrijven onder toezicht.
- 3- een categoriaal verbod moet worden ingesteld op het in de markt verhalen van ongedekte kosten uit eenmalige toezichtactiviteiten; het is aan overheid om die kostendekkend vast te stellen c.q. expliciet te besluiten tot staatssteun of sponsoring van nieuwe toetreders (onder relevante EU-regels).

De discussie leidde overigens ook tot het eerste verschijnen van de Stichting in de pers. In een [artikel in de Telegraaf](#) was de naam van de Stichting voor het eerst te zien.

'Eigendom aangetast'

„DNB ontzegt de cryptobedrijven nu de toegang tot hun eigen geld. Dat gaat wel heel ver. Hier is dus het grondrecht op eigendom in het geding voor het toezichtbedrag dat ten onrechte geheven is”, reageert Simon Lelieveldt, voorzitter van de Stichting Human Rights in Finance, die de zaak al langer volgt.

5.3 Inbreukprocedure EC – EU Ombudsman

Direkt nadat de Rechtbank Rotterdam haar vonnis uitsprak formuleerde HRIF.EU een infringement klacht (inbreukprocedure) voor de Europese Commissie. Al geruime tijd is vanuit HRIF.EU aan de Commissie gecommuniceerd over de onrechtmatige eisen die in Nederland gesteld werden aan crypto-bedrijven. Ook de overmatige Nederlandse meldsystematiek van ongebruikelijke transacties werd hierin aangekaart. HRIF.EU gebruikte hierbij de EU Ombudsman procedure om te zorgen voor snel en feitelijk oppakken van de klacht (want niet te verwachten was dat de Commissie gehoor zou geven).

Bij de vorige dialoog over mensenrechtenschendingen sloot de Europese Commissie namelijk de discussie in Oktober 2020 af door te verwijzen naar de evaluatie van mensenrechten die onder de witwasrichtlijn per januari 2022 zou worden uitgevoerd. Inderdaad. Dat is dus de veelgeroemde en beloofde evaluatie die nooit is uitgevoerd, waarna de Europese Commissie er nog een heel pakket met tandje extra witwasregelgeving tegenaan gooide.

largely to be determined at national level. The EU legislator carefully considered the fundamental rights aspects of 5th Anti Money Laundering Directive at time of its adoption, and concluded it remains limited to what is necessary and proportional.

In addition, you do not indicate how the Dutch law at stake would go beyond the processing provided for under the 5th Anti Money Laundering Directive and constitute unlawful processing.

As pointed out by the Dutch Data protection authority, the European Commission will draw up a report on the implementation of the Anti-Money Laundering Directive by January 2022. Pursuant to Article 65 of this Directive, the report will include in particular “an evaluation of how fundamental rights and principles recognized by the Charter of Fundamental Rights of the European Union have been respected”.

Given the above, the European Commission does not intend to open an infringement procedure.

I therefore wish to inform you that it is intended to close this case. However, should you have any new information that might be relevant for the re-assessment of your case, I invite you to contact the Commission within four weeks of this letter, after which date the case might be closed.

Yours sincerely,

(e-signed)

De procedure zal doorlopen in 2024 en beoogt ook in Nederland de druk bij beleidsmakers op de ketel te houden.

5.4 Procedures en ondersteuning voor burgers

HRIF.EU heeft eind december 2023, toen de NVB weigerde in overleg te gaan rond de brief over menselijke maat in betalingsverkeer, de drie topbankiers van Nederland aangesproken hierop door middel van een [tuchtrechtmelding bij de bancaire tuchtrechter](#). Het betreft een belangrijke morele handeling die vermoedelijk pas over enige jaren tot een uitspraak leidt, maar deze is toch passend bevonden om de stem van het publiek te laten horen. Verder krijgen we na publiciteit van veel organisaties en individuen vragen over de werking van het financieel toezicht en het anti-witwas toezicht. Wij ondersteunen klanten en organisaties door advisering over hun situatie en doorverwijzing naar advocaten. In nijpende gevallen zetten we zelf ons netwerk in om te borgen dat snel vanuit banken een knellende situatie wordt opgepakt. Daarnaast ondersteunen we ook andere advocaten/belangengroepen bij de vaktechnische compliance-voorbereiding van zaken rond het blokkeren van rekeningen, profilering en discriminatie.

6. Organisatie en contacten

HRIF.EU is in 2023 opgericht in het verlengde van het project van één van de oprichters, Simon Lelieveldt, om de EU regulation 2023/1113 via een verzoek tot rechtshulp en annuleringsprocedure te doen toetsen door het Gerecht in Eerste Aanleg van de Europese Unie. Het project is op professionele titel vormgegeven en als onderdeel van de ontvangen bijdragen en donaties voor dit project zijn de stichtingskosten vanaf augustus 2023 tot eind december 2023 gedekt.

Voor het jaar 2024 staat op de agenda om de verdere organisatie van de stichting vorm te geven, te beginnen met het verkrijgen van een bankrekening. De markt voor bankrekening is voor stichtingen redelijk gesloten en ook buitenlandse aanbieders zijn niet happig op het openen van nieuwe rekeningen (c.q. rekenen enorm hoge tarieven). Primaire aandachtspunt van de stichting zal zijn het verkrijgen van een rekening, opdat hierop op eigen titel donaties en steun geworven kan worden voor de activiteiten.

Voor later op de agenda in 2024 staat de doorontwikkeling van de organisatie en verdere organisatie/werkwijze op het programma. Hoofdzakelijk zal echter zijn om op heel korte termijn de mensenrecht-schendingen in het verband van Transactie Monitoring Nederland te doen beëindigen. De feitelijke doorontwikkeling van de organisatie is in dat verband niet prioritair en beperkt zich tot het voldoen aan elementaire formaliteiten en het borgen van continuïteit van vertegenwoordiging (noodzakelijk zolang Simon Lelieveldt als één van de oprichters nog steeds het enige bestuurslid is).

Netwerkorganisatie en externe contacten

De werkwijze van HRIF.EU bestaat eruit om in nauwe samenwerking met verwante belangengroepen op te treden, coalities te vormen en kennis te delen over mensenrecht inbreuken in de financiële sector. Vanuit HRIF.EU wordt daarbij compliance kennis gedeeld met allerlei partijen in het maatschappelijk middenveld onder verzameling van case-materiaal rond mogelijke inbreuken op mensenrechten. Hiermee wordt het voor ons goed mogelijk om een actueel en feitelijk beeld te krijgen bij de werkelijke situatie die zich voordoet bij klanten van financiële instellingen, bedrijven en burgers.

Daarnaast hebben we contacten met verschillende universiteiten, hoogleraren en vaktijdschriften (Nederlands Juristen Blad) om onze ervaringen rond mensenrechten in de financiële sector te delen en nieuwe kennis op te doen. Ook rond administratiefrechtelijke of civiele procedures wisselen we ervaringen uit. Daarnaast onderhouden we contacten met tal van journalisten en televisie-programma's, zoals AVROTROS-radar, de grote kranten, Follow the Money en specialistische media als BNR, BNR Cryptocast.

7. Financiën in 2023

Over 2023 heeft de Stichting Human Rights in Finance.EU in feite volledig geleund op de vrijwillige inzet van de oprichters. De stichting had geen bankrekening, geen formeel eigen vermogen en ook de website/communicatie geschiedde nog op naam van voorlopige social media accounts op persoonlijke titel van één van de oprichters. De inzet in 2024 zal zijn om een verdere professionalisering en organisatie vorm te geven, waarbij communicatiekanalen, administratie en bankrekening op eigen naam van de Stichting als rechtspersoon worden gevoerd.

Voor haar werkzaamheden is de Stichting Human Rights in Finance (EU) grotendeels afhankelijk van individuele donaties. Zolang wij echter geen bankrekening hebben kunnen deze niet binnenkomen. Hoofdzakelijk in 2024 wordt het verwerven van bankrekeningen opdat donaties binnen kunnen komen en ook om transacties via Transactie Monitoring Nederland te kunnen gaan doen (en inzageverzoeken onder de AVG). Eigen commerciële activiteiten door de Stichting worden in 2024 niet voorzien en ook niet gepland.

Het beleid van HRIF.EU is om de inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe grotendeels via internet. Ons beleid is hierbij dat alle donaties met een specifieke bestemming (bv advocaatkosten/advies) uitsluitend voor dat doel kunnen worden gebruikt. Generieke donaties dienen ter dekking van de operationele kosten van de Stichting en eventuele vergoeding aan de bestuurders.

Het financiële jaaroverzicht 2023 treft u hieronder aan en komt in feite neer op een PM balans en winst- en verliesrekening.

JAAROVERZICHT 31-12-2023

<u>Inkomsten:</u>			<u>Uitgaven:</u>		
Donaties	€	PM	Kantoorkosten - hosting etc.	€	PM
Overig	€	PM	Vergoedingen (juridische) inhuur	€	PM
			Overige kosten	€	PM
<u>TOTAAL</u>	€	PM	<u>TOTAAL</u>	€	PM

8. Vooruitblik 2024

In 2024 richten wij ons, naast de continuerende activiteiten rond bewustwording en educatie, in het bijzonder op het bereiken van de onderstaande beleidsmatige koerswijzigingen. Deze hebben we ook in onze brieven aan de Nederlandse Vereniging van Banken en in de communicatie aan het Ministerie van Financiën als gewenst benoemd:

- het per direkt in Nederland overgaan op melding van uitsluitend subjectieve verdachte transacties,
- het per direkt beëindigen van de bancaire samenwerking rond transactiemonitoring Nederland,
- het erkennen dat de rechter feitelijk een juridische realiteit neerlegt waarin het recht op een zakelijke betaalrekening een niet te betwisten gegeven is en het tot stand doen komen van een wet van die strekking,
- het erkennen door banken (en of Autoriteit Consument en Markt) dat onheuse clausules uit de Algemene Bankvoorwaarden welke in strijd met grondrechten en BW zijn, geschrapt kunnen en moeten worden.

Overigens betekenen deze doelen niet dat ons werk tot nationale organisaties beperkt zou blijven. Juist ook in internationaal verband zullen we consultaties en inbreuk procedures gebruiken om in contact met regelgevers en toezichthouders onze zorgen rond de bescherming van grondrechten in het economisch transactieverkeer overbrengen.

In organisatorische zin zullen we werken aan het verder uitbouwen van de organisatie, uitdragen van de filosofie van onze stichting en het borgen van een meer continue stroom van bekostiging van activiteiten.

Amsterdam,
29 april 2024

Human Rights in Finance.EU: doel en activiteiten

Missie: het proactief (door penvoering, publiciteit, procedures en processen) voorkomen, tegenhouden en terugdraaien van grondrechtinbreuken in het economisch transactieverkeer en toezicht daarop en het daarmee zorgen dat in de toekomst wél een gedegen (ex-ante) grondrechtelijke toetsing van handelwijze plaatsvindt bij regelgevers, toezichthouders en bedrijven die economische transacties faciliteren.

Artikel 2 van de statuten luidt;

1. Het doel van de stichting is: het,

in het licht van de ontbrekende casu quo gebrekkige ex- ante grondrechtelijke toetsing van regelgeving en feitelijk handelen van overheid en private organisaties,

proactief beschermen van fundamentele grondrechten van burgers en bedrijven, zoals geformuleerd in internationale en Europese verdragen,

en in het bijzonder het voorkomen van toekomstige schade die optreedt door

die vormen van handelen en regelgeving waarin publieke of private actoren – in het economisch transactieverkeer met een beroep op antiwitwas-doelen, vermijden van terrorismefinanciering, financiële sanctiecontrole of zaken rond staatsveiligheid en openbare orde – formeel of feitelijk overgaan of worden verplicht tot een disproportionele inbreuk op

privéleven, monitoring van bewaring en controle van privé gegevens van individuele burgers/ondernemingen, schending van de onschuldpresumptie, inbreuk op het eigendomsrecht of inbreuk op andere grondrechten.

Stichting Human Rights in Finance.EU

Postbus 15673

1001 ND Amsterdam

Email: legal@hrif.eu

Website: www.hrif.eu

Human Rights in Finance. EU is ingeschreven bij de KvK Amsterdam onder nr. 91170974.

Bankrekening: IBAN: NL94 TRIO 0320 7857 85 (BIC: TRIOBEBB) t.n.v. Human Rights in Finance. Human Rights in Finance (EU) is niet erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).